

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Égész évre	24 kor. (12 frt)
Félévre	12 „ (6 „)
Negyedévre	6 „ (3 „)
Egy órára	2 „ (1 „)
Egyes szám	8 fillér (4 kr.)
Vidékire	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.

Ünnep- és vasárnap után is

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG

és KIADÓHIVATAL

Egyetem-utca 7., (Lyceum-nyomda)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyszög centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyiltér soronként 40 fillér.

Beszéljenek a számok.

Az országos statisztikai hivatal most tette köze az 1899-dik év kül-forgalmát Magyarországnak. Mindig türelmetlenül várjuk a publikációt, mert — érthetőleg — kíváncsiak vagyunk az állam gazdálkodásának kritikájára, a kereskedelmi mérlegre. Ugyan az állam is, mint az egyes ember. Az év végén az összeadja beveteleit és kiadásait s keresi az eredményt: plus-e az, vagy minusz? Az államnál is számon keressük az év lejárával, hogy mit adott el és mit vett? Nem költött-e túlságosan? Nem nyújtózkodott-e túl a kakarón?

A mult esztendei nagy pangás, a gabnaárak nagy esése s ellenkezőleg az ipari cikkek árainak emelkedése folytán nem valami biztató reménnyel fogtunk az országos statisztikai hivatal által egybeállított mérleg tanulmányozásához. Látniuk közeletünkben, hogy a helyzet mindenfelé nyomasztó, a kedélyek nyomottak, az általános hangulat rozsz. Az egyes ember is rozskedvű, ha nincs pénze, ha nem telik a szükségességekre. Az államban az összeség veszi föl ezt a hangulatot. Akkor, amidőn a helyzet rozsz.

Nos, tehát a számok mit beszélnek? Azt, hogy az 1899-ik esztendőben kivittünk 5628 millió métermázsát árú s kaptunk érte 1200 millió koronát, behoztunk 3901 millió métermázsát és fizettünk érte 1198 millió koronát. Kerekben szólva, 2 millió korona maradt volna a zsebkönyben.

Vajjon igaz-e ez? Semmi okunk sincs kételkedni a fölött, hogy azok az adatok, melyekből ezek a számok előállottak, a lehetőség határai között lelkiismeretesen voltak egybegyűjtve. De hát mégis honnan ered az iszonyu pangás? Az a vállalkozási kedvesökke né, mely általános?

Mi ennek egyszerű megfejtését adjuk. Ha a magánember számol a saját bevételét és kiadásait fölött, belevonja az adósságait is, illetve a kamatait és számításba veszi, amit a tőkertartozásokért fizetnie kell és csak akkor van rendben a számadása, ha az eladott cikkek árából kifizetve az adósság kamatait, a főlösleghől tesz bevásárlásokat. Gyöngy dolog, ha ezenfelül marad is.

Az államnál is így kellene ennek lenni. De nincs így! Az állam közgazdasági forgalmában a behozott és kivitt árú értéke fedi egymást. Hát az a mintegy 350—400 millió forint kamata, a mit a külföldnek fizet úgy az eladódott állam, mint az egyes polgárok, hol leli föl ellenértékét? Ezt nem találjuk sehoh. Ennek nincs fedezete. Világos tehát, hogy ezt újabb hitel-igénybevételkel kell és lehet csak fedezni. Az állam tehát lassan adóssodik és pedig úgy az állam az ó kollektivitásában, mint az egyes álampolgárok egyenkint.

Csak akkor lehetne szó kedvező árumerlegről, hogyha a kereskedelmi forgalomban az aktív tételek földöznek a külföldnek fizetett kamatot az attól vásárolt cikkek értékének összegét. — S mint-hogy ez nincs így, ez az oka annak a nyomasztó hangulatnak, a mely az egész álláméletre nehezedik.

Vonja ezt valaki kétségbe, ha tudja!? De az is igaz, hogy ez így sokáig nem is lehet, — mert a kamatok dagadnak s a helyzet progresszióval foz rozszabodni.

Erre csak egyetlen egy mód kínálkozik. S ez a nemzeti termelés pártolása a kozmopolita cikkekkel szemben. A nemzeti munkának terrenumot kell adni és mindazon külföldi cikkekkel lerázni a nyakunk-

ról, a melyek a belföldi termelést elnyomják.

A fonalanyagok termelésére sokkal nagyobb sulyt kellene fektetnünk, mint eddig. Selyem, gyapju, kender és lennek ki kellene erőszkolnival az exisztenciát és a térfoglalást. Az olajnövényeket a belföldnek kellene oly mértékben termelni, hogy nemcsak a bevétel nélkülözhetővé tegye, de a külföldre is kivihető legyen. Olyan cikkekkel kell egyáltalán felkarolnunk, a melyek a világpiac forgalmában nélkülözhetetlenek és nekünk a tartozások kamatainak fizetésére az aranyat megozzozzák. Ilyenek a cukor, a vaj, a gyapju, a selyem, a dohány s egyéb cikkek.

A magyar nemzeti érzésnek kell végre felülkerekedni és megállítani azt az anyagi hanyatlást, a melyet csak a vak nem vesz észre.

— **Félelmezések.** Erdélyben a legközelebbi választásoknál politikai specialitások fognak a felszinen megjelenni. 67-es és 98-as alapon álló jelöltek, a kik az ó nemzetiségüket a magyar nemzetiség ellen fogják mérlegre vetni. Széll ezen jelöléseket jóakaratu semlegességgel fogja nézni. Ezek mindenütt sikereket várnak ott, a hol eddig a kormánypártnak megbízhatatlan elemei, vagy kérelhetetlen ellenzékek fenyegetik a kormányt.

— **Szubvenció.** A karácsony után összeülő képviselőház egyik legelső »munkája« a szubvenció megszavazása lesz az »Adria« számára. Hegedüs, a magyar ipar nagy védelmezője és pártfogója, a szubvenciót javasolni fogja, az Adria pedig újabb hajóit már — külföldi gyárakban rendelt meg.

Újévi üdvözletek.

A szokásos újévi üdvözletek a képviselők élénk érdeklődése mellett folyt le.

A szabadelvű pártban.

Kornis üdvözölte a szabadelvűpárt nevében a szabadelvűpárt elnökét, báró Podmaniczky Frigyes, a ki válaszában megköszönte a klub iránta tanúsított ragaszkodását.

A miniszterelnöknel.

Innen az egybegyűltek a miniszterelnökséghez hajtottak, a hol a »Pester Lloyd« főszerkesztője, Falk Miksa országos képviselő üdvözölte Széll Kálmán miniszterelnököt, mert politikája összhangban van a szabadelvűpárt programjával.

Széll Kálmán hosszabb beszédben mondott köszönetet. »Amig itt állok, nem cselekszem semmit azért, hogy itt maradjak, nem hagyok el semit abból, a mit bennem a kötelesség parancsol, azért, hogy távozni ne legyek kénytelen.

Hitvallásom: a fenálló közjogi alapon igazi liberális irányban vezetni az ország ügyeit. Kifejti tovább, hogy országos létérdek, miszerint valamennyi közgazdasági ügy harmonikusan együttműködjék.

A Kossuth-pártban.

A Kossuth-párt Györy Elek alelnöknel tiszteleg, mert Kossuth Ferenc ez idő szerint öcsese Tódor látogatásán van Olaszországban.

Györy Elek Barabás képviselő üdvözölte. »Uj eszmékre, új elvekre — ugy mond — nincs szükségünk. Csupán újult erőre, hogy a megszibasztott nemzetet az önállóság tudatára ébresszük.«

Györy válaszában jelzi, hogy a jelenlegi politikát meg kellene változtatni.

A néppártban.

A néppárt köréből testületileg delután Zichy Nándor gróf pártelnökhöz vonult,

ahol Zichy János gróf tartotta az üdvözölő beszédet.

A ház elnökét, Perczel Dezsőt, a képviselők a parlament épületében keresték fel, ahol Pulszky Agost beszélt.

A hercegprimásnál.

Vasary Kolos hercegprimásnál a klerus, a kormány képviselöete, a főpolgármester és csaknem valamennyi kulturális intézet vezetője tiszteleg. — Válaszában kifejezte: »az összes erőket egyesíteni kell, mert a szétválás gyöngít. Ha Ausztriában a politikai viszonyok nem változnak, ugy a 67. alap keretén belül kella közös ügyeket elintézni.«

A köztisztviselők figyelmébe.

Plósz Sándor igazságügyminiszter a következő körrendeletet adta ki, tekintettel a közeledő képviselőválasztásokra:

A közeledő országgyűlési képviselőválasztások alkalmából indittava érzem magamat a bírakat, kir. ügyészeket és bírósági hivatalnokokat egyik hivatali elődömnek 1884. évi május hó 22-én 481 I. M. E. szám alatt kibocsátott ama körrendeletére emlékeztetni, mely szerint politikai jogaik gyakorlatában szabadon követhetik szavazatukkal meggyőződésüket, demárszról összeférthetetlen volna bírói é hivatalos állásukkal s törvénybe, jelesül az 1869. évi VI. törvények 11 §-ába, ipólég most már az 1891. évi XVII. törvények 39-ik §-a is ütköznék, ha akár politikai véleményük, akár képviselőjelöltségük miatt korteskedést üznének, vagy ily célból nyilvános helyeken és gyűlekezetekben felszólnának.

Sulyos felelősségnek emne ki magát még különösen az a bir kir. ügyész és bírósági hivatalnok is, a kihivatalos állását felhasználva, pártfele vgy az ó pártjára történő részere hivatalos állásától függő bármily elönyt hezne kilátásba, vagy az ellenpártiak állásától függő hátránnyal fenyegetné.

Egyébiránt remélem, gy nem is fog e tekintetben eset előforlni arra, hogy megtorló intézkedéshez rlni kénytelen legyenek.

A rendelet nagyon sz, vajjon lesz-e foganatja. Hiszen a papir liyan türelmes, de olyan türelmes, hogy abelügyminiszter is kiadhatja hasonló rendetet.

Olvasóinkhoz.

Még alig egy éve ult, hogy az »Ujság« politikai napilap megindítottuk s már is Kolozsvar és az erdélyi részek legedveltebb és legolvasottabb napilává lett.

Törekvésünk volés lesz, hogy az »Ujság« a szó valli értelmében ujság legyen s a ná események közléseivel mindig eljárjunk.

Hogy e célt eléssük, az erdélyi részek mind számottevő pontján arra hivat tudósítókat nyertünk meg, kik minden nevezetesebb politikai s társadalmi mozzanatról megbízható és gyors tudósításokat küldék az »Ujság« részere.

Fővárosi expressz távirati tudósításaink szakadatul érkeznek az éj folyamán s iga korán reggel expedialásra rülő »Ujság« minden más napilap megelőzőleg helyben korán regg s vidéken is már ugyanaz nap zolgáltatja a legujabb híreket asó közönségének.

A magyar nemzet államnak demokratikus alapon való kiépítése az a politikai eal, melynek szolgálatába szegődök. Lelkesedéssel s kitartó szorgalomal küzdünk a magyar nemzeti érdekében.

A mi politikámm ismer felekezisét, nem smer osztály vagy egyéni érdekét. A mi politikánk a magyar lakosság politikája.

Ez elvekért ldeni, azokat

diadalra vezetni a jövőben is mindig legszentebb törekvésünk leend.

Az »Ujság« előfizetési ára vidéken és helyben:

Égész évre	24 kor. 12 frt
Félévre	12 „ 6 „
Negyedévre	6 „ 3 „
Egy órára	2 „ 1 „

Az UJSÁG szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSÁGOK.

KOLOZSVÁR

Újévi tisztelegések.

Tisztelegés br. Feilitzsch Arthurnál.

Az újév alkalmából a kolozsvári szabadelvűpárt a második kerület országos képviselőjénél br. Feilitzsch Arthurnál tiszteleg. Az ünnepi szónok dr. Szamosi, a szabadelvűpárt elnöke volt, ki meleg szavakban köszöntötte fel a közszeretnek örvendő országos képviselőt. Feilitzsch báró hosszán válaszolt, munkát, kitartást hirdetett a szabadelvűség győzelmének érdekében. Válaszat, mely kitért a politikai eseményekre is — nagy tetszés és éljenzéssel fogadták az egybegyűltek. Ezenkívül még több küldötség járt a délelött Feilitzsch báró vendégszerető házána a polgárság köréből.

A pénzügyigazgatóságnál.

A kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság s a mellé és alá rendelt hivatalok tisztikara, régi szokásához híven, testületileg üdvözölte az újév alkalmából szeretve tisztelt főnökét, Stukcheil Gyula, kir. tanácsos, pénzügyigazgatót. A tisztikar élén Gyula y Árpád pénzügyi tan. igazgató-helyettes fejezte ki a tisztviselők jókívánatait. Stuckheil Gyula igazgató szép beszéddel köszönte meg az ovációt. A tisztikar főnökétől távozva, a küldötség Gyula y Árpád, p. ü. tanácsos igazgatóhelyettest kereste fel, a kinél Márkovics Lajos p. ü. titkár tolmácsolta a tisztikar jókívánatait.

A törvényészknel.

Az újév alkalmából, tegnap délelött tíz órák, a kir. törvényészek s a két járásbíróóság tagjai felkeresték Szentkeresthy Zsigmond bárót, a kir. törvényész elnökét, a ki a küldötség vezetője: Szász Béla kir. táblai bíró lendületes beszéddel üdvözölt. Szentkeresthy báró válasza után, az ó vezetése alatt, a küldötség átment a kir. itélő tőbla elnökéhez: Fekete Gáborhoz, a kinél Szentkeresthy báró tartott üdvözölő beszédet. Majd a kir. főügyesség tiszteleg a tábla elnökénél, a tábla tagjai pedig Fekete Gábor vezetése alatt adták vissza az üdvözletet. E küldötséget Lázár Aurél főügyészi helyettes fogadta, a kinél a kir. ügyészség tagjai is tisztelegtek.

A főispánnál.

Béldi Ákos gróf főispánnál a küldötségek egész sora tiszteleg a tegnap délelött folyamán. Elsőnek a közp. kerületi felügyelőség képviselőjében Buci József mészaki tanácsos kívánt boldog újévet. — Utána a kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság tiszteleg küldötsége érkezett Stukcheil Gyula pénzügyigazgató vezetése mellett. — Majd a vármegye tisztikarának élén Csizsár Gyula főjegyző adott kifejezést a tisztikar ragaszkodásának a főispán iránt. Ezt követte a város tisztikara, melyet Szvacsin Géza polgármester vezetett a főispán elé. Végül a tanfelügyelőség tisztikara tiszteleg, Kosza Ferenc kir. tanfelügyelő vezetése mellett s az építészeti hivatal, melynek üdvözölő szónoka Hosszu Pompejus főmérnök volt.

A színháznál.

A színház tagjai is tegnap délelött keresték fel intendánsukat, a ki a társulat nevében dr. Janovics művezető üdvözölt. Az utolsó új év ez, mondá, melynek alkalmából szeretett intendánsuknál tisztelegnek, annál melegebb, annál inkább szívből jön ez az üdvözlet, midőn arra

gondolnak, hogy szeretett intendánsuktó valóniok kell. Bőlöny intendáns meghatott szavakban köszönte meg a szép megemlékezést, mely után a munkás-személyzet tisztelegését fogadta.

A polgármesternél.

Szvacsin Géza polgármesternél d. e. 10 órák jelentek meg a város tisztviselői. Az üdvözölő beszédet dr. Nagy Mór h. polgármester mondotta, melyre a polgármester meghatva válaszolt.

Az iparos egylet elnökénél.

Benigni Samu iparos egyleti elnök házána is egész délelött folytak a tisztelegések. Az összes kolozsvári iparos egyletek és testületek küldötséggel fejezték ki szerencsekívánataikat Benigni Samu előtt.

— (Rosenthal nem jön.)

Rosenthal, a világhírű zongora-virtuóz oly eklaktáns sikert, aratót decemberi kolozsvári vendégszerelésével, hogy egy újabb bemutatózása vált élénk és sokfelül hangzó óhajlásá. Ennek következtében tervbe is volt véve — mint megirtuk — hogy január elején újól fölkeresse Kolozsvárt, a mely alkalommal azok is meghallgathassák ót, kik első hangversenyére nem juthattak el, — azonban most azt a hirt vettük, hogy Rosenthalnak második kolozsvári vendégszerelése lehetetlenné vált. A művész nem jöhet el, s iga kolozsvári közönség egy nagy részének más, szerencsebb alkalomra kell várakoznia, a mikor az ó elragadó játékban gyönyörködhetik.

— (Kolozsvar szentációja)

A világ első és egyetlen nagyszabású állatsereglete s cirksza, az amerikai Barnum és Bayley részvényirtársaság vállalata, amelynek saját 70 vasuti kocsija és mozdonyja van és több mint ezer szerződött alkalmazottal utazik ez év nyarán Kolozsvárt is látható lesz. A társaság most Bécsben, az 1873-iki kiállítás nagy Rotundájában tartja előadásait. Ezt a nagy épületet hetvenez forint költséggel szerelte fel a fűtőszerekkel, hogy áttelelhessen, a tavaszsig megy Budapestre és onnan — a nyár folyamán — az ország nagyobb városaiba. A cirksuz tizezer embert fogad be. A vállalat megbízottja közlebről le fog látogatni Kolozsvárra, hogy a cirksuz fölállítására szükséges helyet kismelje. A Barnum cég reklám-apparatusa meghaladja még a legmerészebb amerikai fogalmakat is és a cirksuz méretei egyszerűen csodaszámba mennek.

— (Téli világ.)

A meteorologus, a poéta, no meg a riporter kíváncsi arccal lesék, várták, hogy fordul a barometer mutatója, milyen színbe öltözik az ég, mert hát az némileg nyugtalanító volt, hogy tél van és valójában még sincs tél. Egy kis hó esett már ugyan december elején, de ez is csak amolyan kacérkodás volt az Idő részéről. Reménykedve mondogtunk: no majd karácsonyra — lesz még, a mi nem volt!... Hanem csalódtunk. Karácsonynak obligát kloritje, a pelyhező, ropogós hó, a csikorgó hideg, s ama bizonyos jégcsapok — miad, mind elmaradtak. Nem is olyan volt ez a karácsony, mint máskor. Mintha nem is lett volna karácsony! No de a mi akkor késett, beköszöntött, az újévre. Most már igazán nem panaszkodhatunk. Minden tulzás nélkül szólna — nyakig érő hóban gázolunk, csipős hideg van, az ég erősen ólomszínű és még több hóval kecsegett, — szóval eljött, eljött végre az annyira várt téli világ. S a ki legkevésbbé busul ezen, az a poéta. Bár nincs egy jóvaló kabátja, bár nincs egy cigarettája sem, melylyel didergő ujjait fölmelegíthetné, ó azért vigan, örömtöl áradozva madolega készletben tartott alkalmi zöngeményét:

A csillogó hó belepte a földet,
Zuhogva süvölt a zordon téli szél
Boldog, a ki meleg kabátot ölthet
S ülhet a kandalló tűzinél...

— **(Természet.)** Ez a kitűnő szakfolyóirat a jelen évvel immár negyedik évfolyamába lépett. A lapról már többször volt alkalmunk megemlékezni s iga most nem szorul különösebb ajánlatra. Tegnap jelent meg januári száma, mely a következő érdekes közleményeket tartalmazza: Zoológiai állomás Fiumében. (R.) Hulló levelek. (Glück István.) A sas. (Kreditis Ferenc.) Madarak, vadászat, szakkérdések stb. — **A Természet** szerkesztői: dr. Lend

Adolf és Lakatos Károly. — Megjelen minden hó elsején és 15-én, a „Halászat” című és Landgraf János által szerkesztett melléklettel együtt 3-4 ivnyi terjedelemben, illusztrálva. Előfizetési ára: egész évre hat korona, a „Halászat” külön három korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest II. Donáti-utca 7.

— (Miniszteri kiküldöttek Kolozsvárt) A földművelésügyi miniszter az erdélyi telepitések helyszíni tanulmányozására és az állam által e célokra vásárolható birtokok megtekintésére megbízottat küldött ki. Lovassy miniszteri osztálytanácsos és Lekly Gyula min. titkár ma hagyta el Kolozsvárt, a hol információk beszerzése céljából időztek.

— (Estély a Tanítók Háza javára) A kolozs megyei tanítótestület „Eötvös-alap” helyi gyűjtő bizottsága a téli folyamán f. évi február 16-án a városi Vigadó helyiségeiben estélyt rendez a Tanítók Háza javára. A bizottság buzgó elnöke Pallós Albert, tanítótestületi elnök a választmány tagjaival most fáradozik a rendezőség egybeállításán. Az estély védnökei eddig Hegedűs Sándor, kereskedelemügyi m. kir. minisztert, Feilitzsch Arthur br., Sándor József, orsz. képviselőket és Dobál Antal, ügyvédet, báró Bánffy Zoltánét, br. Wesselényi Istvánét, dr. Bartók Györgynét és Heinrich Józsefét sikerült megnyerniük. Az estélyt előre is melegen ajánljuk a kartársak figyelmébe.

— (Váratlan halál) Gróf Teleky Árpád földbirtokos, volt országos képviselő, erdélyi birtokán szívizékhűdés következtében elhunyt. Temetése ma lesz.

— (Ki akar páholyt cserélni?) A színház pénztári hivatala tudatja egy alsó páholy bérlőjének abbéli óháját, hogy a páholyra való igényét a szombati „Elektra” előadásról a mai estére szeretné áthelyezni, olyképen, hogy valakivel páholyt cserélne. A ki tehát a cseréret hajlandó volna, bővebb felvilágosítást nyerhet lapunk kiadóhivatalában.

Táviratok

— Fővárosi és vidéki tudósítóinktól. —

Az új választások.

Budapest, jan. 2. (é. 9 óra.)
Ujabb értesülés szerint a képviselő-

házat husvétra hazaküldik és ez esetben az új választások május végére várhatók.

A királyi család ujéve.

Budapest, jan. 2. (é. 9 óra.)
Bécsből írják: Ő felségét, az újév alkalmából, az összes főhercegek és főhercegnők fölkeresték üdvözléteikkel. Délután mindnyájan a nagy udvari ebédre voltak hivatalosak, mely vidám családi körben folyt le.

Ketteler gyilkosának kivégzése.

Budapest, jan. 2. (é. 9 óra.)
Londonból jelentik: Ketteler német követ gyilkosát kivégezték Pekingben, a gyilkosság színhelyén.

Fejérváry jobban van.

Budapest, jan. 2. (É. 9 óra.)
Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter betegségében javulás állott be. — Orvosai kijelentették, hogy 8-16 nap alatt valószínűleg már a szobát is elhagyhatja. Mint utjabban hírlik, Fejérváry a miniszterségtől nem akar megválni.

Véletlen lövés.

Miskolcz, január 2. (é. reggel 7 óra.)
Liptó-Szentmiklósról írják: Hóra közsgében Horánszky Béla gimnáziumi tanuló — a képviselő rokona — véletlenül keresztüllötte bal lábát egy revolverrel, melyet gondatlanul forgatott kezében. Sebe időközben elmérgesedett és oly súlyossá vált, hogy a bécsi sebész klinikára kellett szállítani, a hol talán sikerül lábát megmenteni az amputálástól.

SZÍNHÁZ

Színházi műsor:

Szerdán este: Széchy Mária. Jászai M. VIII. vendégfellépte.

Csütörtök este: A farkas. Jászai M. IX. vf. Góth Sándor I. vf.

Péntek este: A farkas. Jászai M. X vf. és Góth Sándor II. vf.

* A cigány. Szentgyörgyi

István legsikerültebb kabinet alakítása nem tűri többé a dícsérő jelzőket. Az egész ország közönsége ismeri az ő nagy és Isten kegyelméből való művészetét, az ő páratlanul megjátszott Zsiga cigányát. Ilyenkor elfelejti az ember azt, hogy Szentgyörgyi bácsi rendszeren hadilábon szokott állni a sugóval, az igazi tehetség, az őserő magával ragad mindent és mindvégig lekötí a nézőt. A nagyobb jeleneteket egy vérbeli művész minden virtuozitásával játsza meg, a figyelmé a legaprólékosabb részletekre kiterjedt és az alakítás mégis egyöntetű és eredeti volt. Székely Irén a szerelmes cigányleány szerepében sokoldalúságról tett tanúságot. A dalokat érzéssel énekelte, de ez szíves és a nagyobb emóciókat igénylő drámai jelenetknél hidedg maradt. Tompa Kálmán Peti cigány szerepében inkább érzégsős és lágy. — Kassai tüzés és dulaj legény volt, de énekszámait nem sikerült Kómlóssi Emma kicsiny szerepében rokonszenves és kedves volt mindvégig. A többi szereplők közül Árpási Kata, Váradi, Bónis és Leövey voltak ki. Dezséri viszára a közönség türelmével, a szertelenség fogok beszélni. A te anyád nagyon szép leány volt. De nagyon szegény és elhagyott is, a mikor mint modell akarta megkeresni a kenyerét. Annak a nagy művésznek a műtermében, a hol én mint festővendék dolgoztam. Bűbájosan szép szeméből a tisztaság, az ártatlanság sugárzott. Magsajnáltam őt, hogy ilyen pályára lépett. A midőn pedig panaszkodott, hogy se testének, se lelkének nincs hová lennie, fölajánlottam neki a magam szegénységét. Elhozta ebbe a házba, nem az én szobámba, hanem az anyámhoz, aki az udvar másik oldalán levő szobában lakott. És én, a kinek semmije sem volt, dolgoztam kettőjükért. Attól kezdve sokszor ültünk itt a platánok alatt kettő és bizalommal hallgattam, ha művészi ábrándjaimról, a jövő derengő boldogságairól beszéltem neki.

Itélj.

A kis utcából való ez a történet, a kis utcából, a mely nincs többé. Lebontották egészen, azt a fölszintes házat is, a melyben már huszonhét éve lakott a tanácsos ur a fiával. Ésküaszták arasznyi udvaráról a paltánokat, melyeknek egyetlen sárga levele őri ma etörténet emlékét.

Az utolsó napon, a mikor már költözöben voltak, behívata a fiát a tanácsos nr, hogy beszélni akai vele. Ott volt, a halálra ítelt platánokról hullott az elsárgult levél. A tanácsos ur kezére hajta fejét, csöndes, szomorú hangon kezdte beszédét.

Mielőtt ebből a hajlékból távoznánk fiam, egy vallomással artozom neked. Soha sem ismerted az édes anyádat. Most róla

Egy napon meghalt az édes anyám. Kettőn maradtunk. Ugy szólván a temetőből mentünk az oltár elé! Az anyám, aki mind a kettőnk szerető, úgy akarta. — Egy évre rá megszületett te. Nehéz, de szép idők voltak, tele reménnyel, illuzióval. Bármennyire megtépdestek tehetségem bontakozó szárnyait a gondok, boldog voltam, ha az anyád megcsókolt és egy édes, ábrándos dalt énekelt nekem. Csodásan szép volt a hangja. Ki hitte volna, hogy ez a hang lesz mindennek és boldogságom megrontója.

Egy napon meghallotta az énekét valaki. Mellékes, hogy ki. Egy gazdag nagy ur. Es akkor odatolokodott hozzám, behálózta. Teleszélte a fejét, hogy hagyja itt ezt a nyomort, mely nem méltó hozzá, mely elhervasztja időnek előtte. Csábította szép jövővel, gazdagsággal, dícsőséggel — és az anyád megszédült ettől a beszédétől. Elhagyott. A mikor hazajöttem, te magányosan sirdogáltál ebben a kicsi szobában. A festőállványomon egy papírlap függött.

„Isten veled. El kell válnunk. Mind a kettőnknek jobb lesz így. Viseld gondját a babának. Elvittem volna, de nem akartalak tőle is megfosztani. Bocsáss meg nekem.”

Nagyon, de nagyon szomorú nap volt ez. A platánok ép így hullattak levelüket. Olyan kietlen volt minden. Azt hittem, megszakad a szívem. Arra gondoltam, hogy megölöm magam. De itt voltál te. Mit tegyek? Dolgozni kezdtem. Az eset örökre kihullott kezemből e csapás után. Beálltam hát napidíjasnak egy miniszteriumba. Dolgoztam érte, kit egy öreg asszonyhoz ad-

talak itt e házbán. És azután lélekölő csendben multak az évek Engem kineveztek, fokról fokra emelkedtem oda, a hol ma vagyok, a számtanácsosságig. Az anyádnak pedig híret sem hallottam éveikig. De a te tizenkettedik születésed napján fölkeresett. Ragyogott rajta a sok gyémánt, suhogott a selyem. Bocsánatért könyörgött, téged akart látni. En pedig nem hallgattam meg. Hiába volt minden, elűztem, téged pedig elrejtettelek. Az anyádból világhírű énekesnő lett, nagy vagyont szerzett, grófok, hercegek hódoltak előtte. Mindent elkötett, hogy téged lásson, de hiába.

A mi sorsunk is javult ezalatt s épen az én tanácsosi kinevezésem napján kaptam a hírt, hogy az anyád meghalt. Amerikában, és nagy vagyont reád hagyta. Kerestek, kutattak, hiába. Eltitkoltalak és a nagy vagyon az amerikai szegényeké lett...

En pedig neveltelek fiam. Ma huszonnégy esztendő vagyok. Van tisztességes neved, szép állásod és néhány ezer forintod, a mit én kuporgattam össze számodra. Így cselekedtem én fiam, mert nem tudtam másképp, hozzonhárom évig egy perccig sem.

Ezt a szomorú történetet pedig, úgy a hogy megesett, nem tudja senki, csak a halálra ítelt platánok egy száraz levele, a melyet itt őrzök e tárcámban, egyetlen emlékü menybeli boldogságnak, pokoli kinszenvedésnek.

Elporlad ez a levél is, a mint hogy elmúlik, eltűnik minden, ez utca, e ház, e hatalmas platánfák, minden, minden porrá lesz, egykor, a sir is...

De mielőtt elhagyjuk ezt a hajlékot, hol születettél és nevelkedtél fiam, akartam, hogy megtudj mindent, hogy megfosztottalak az anyádtól, egy nagy vagyontól. És mindezt azért, hogy megtartsalak magamnak. Jól cselekedtem-e, rosszul-e, nem tudom. De hiszen te nem vagy gyermek fiam, férfi vagy: itélj.

Justus.

FŐSZERKESZTŐ:

Dr. DEÁK ALBERT.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. HÉDERVÁRI LEHEL.

LAPTULAJDONOS:

GOMBOS FERENCZ

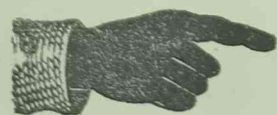
Erdély egyetlen reggeli lapja

AZ „UJSÁG”

politikai napilap Kolozsvárt.

Általános érdeku vezércikkerei, országgyűlési, expressz távirat értesülései, egész Erdélyből jövő tudósításai, helyi hírei, művészeti rovat, regénye, általános érdekűek.

Távirati híreivel az összes helyi és Budapesti lapokat megelőzi.



Előfizetsi ár:



Havonta 1 frt. Negyed évre 3 frt. Egy szám 4 kr. Vidéken 5 kr.

Előfizetések és hirdetések felvételnek, uyszintén mutatványszámot kívánatra ingyen ild az

„UJSÁG” szerkesztősége és kiadóhivatala. Kolozsvárt Lyceum-nyomda.